

IZHAJA VSAK DAN

Študi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične šteje, se prodajajo po 3 nč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici. Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele šteje, po 5 nč. (10 stot.)

GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in toljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto K 520, za pol leta K 260.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in ne vračajo.

Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEPAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šteje 20.

Poštno-hranilnični račun šteje 841-652. TELEFON št. 11-57.

Srbi vzeli Veles in Stiplje!

Bunarhisar in Eski-Baba bolgarska!

Srbi zavzeli Veles in Stiplje.

BELGRAD 28. (Izv.) Po zasebnih, a vendar popolnoma zanesljivih poročilih so srbske čete zavzele Veles (Köprülü) in Stiplje (Istip).

(Veles je oddaljen od Skoplja okrog 50 km v smeri proti Solunu, Stiplje pa v zračni črti od Velesa kakih 25 km proti vzhodu. Ker je pa med Velesom in Stipljem, med dolino reke Vardarja in Bregalnice, precej visoko gorovje, je treba računati to oddaljenost tudi na 50 km. — Ured.)

Srbi osvojili 125 topov.

BELGRAD 28. (Kor.) Uradno se poroča, da se je proti Tetovemu (Kalkandem) bežeča turška kolona vdala srbski konjici. Srbi so zajeli 125 turških topov.

Sila srbskega naskoka pri Kumanovu.

BELGRAD 28. (Kor.) Uradno poročilo pravi, da je sila srbskega naskoka pri Kumanovu povzročila med Turki tako zmedo, da so turški poveljniki izgubili moč nad svojimi četami, ki so brez glave pobegnile na dve nasprotni strani. Princ Arsen je začel sovražnika s kavalerijo zasledovati, a ta je popustil topove in rešil le konje s tem, da je potgal jermenje in vrvi.

Črnogorci pred Pećmi.

RJEKA 28. (Kor.) Vukotičeva brigada je napredovala do višine Rosaj in je zasedla s tem važno postojanko pred mestom Peći (Ipek).

500 Miriditov padlo.

LONDON 28. (Izv.) Sem se poroča iz Bara, da so trije turški bataljoni napadli v ozki soteski 600 Miriditov, ki so hoteli iti Črnogorcem na pomoč. V boju je padlo čez 500 Albancev.

Bolgari vzeli Bunarhisar in zasedli prelaz Kresna.

DUNAJ 28. (Kor.) Bolgarske čete so v dolini reke Strume zasedle prelaz Kresna; istotako so vzele Bunarhisar na jugoistoku od Lozengrada, kamor so se bile umaknile turške čete.

Vojni dopisniki na bolgarskem bojišču.

SOFIJA 28. (Kor.) Tuji vojni dopisniki so odpotovali v Ferdinandovo (Mustafa Paša) (So pač res potem zanesljiva in natančna taka vojna poročila, če so dopisniki po 100 kilometrov daleč od bojišča. — Ured.)

Tuje intrige med Srbi in Bolgari.

BELGRAD 28. (Kor.) Nasprotno poročilo, ki ga je prinesel neki tuj list, da so zasigurali srbsko zmago pri Kumanovu le bolgarske čete, se zatrjuje srbsko uradno, da so zmagali Srbi brez tuje pomoči. Ravno tako netočno pa je tudi poročilo, da je

igrala pri bolgarskih uspehih glavno ulogo srbska artilerija. Take tendenciozne vesti imajo očividno namen, sejati neslogo med zavezniki.

Turki ne morejo nazaj v Carigrad.

SOFIJA 28. (Izv.) Od včera opoldne je Eski-Baba v bolgarskih rokah. Tam so Bolgari postavili turški vlak, sestavljen od 8 vagonov. Eski-Baba je zelo važna postojanka, ker je sedaj turškim četam prestržena pot po železnici nazaj v Carigrad.

Krivci izgube Lozengrada.

CARIGRAD 28. (Izv.) Egiptovskega princa generala Aziza pašo, ki je zapovedoval kavaleriji, ko se je umikala od Lozengrada in guvernerja Lozengrada z nekatere rimi oficirji so spravili v Carigrad in jih obtožili, da so krivi bega turških čet. Ministerstvo je tudi zapovedalo ustreliti 200 vajakov radi iste krivde.

CARIGRAD 28. (Izv.) Tuka! smatrajo za glavnega krivca izgub pri Lozengradu sina velikega vizirja Mukhtarja pašo in ga nameravajo postaviti pred vojno sodišče. (Torej umikanje le ni bilo — taklična poteza!)

Turška vojna ladja pred Varno.

SOFIJA 28. (Kor.) Turška križarka „Heireddin Barbarossa“ se je včera prikazala pred Varno.

Grške oblasti v zasedenih krajih.

ATENE 28. (Aten. tel. ag.) Grki so na najvišje povelje v zasedenih pokrajinah uvedli grške civilne oblasti.

Egejski otoki so za neodvisnost.

ATENE 28. (Kor.) Z egejskih otokov je prispelo sem 300 prostovoljcev. Na Kerpu, Kalymny in drugih otokih so se vršili meetingi, pri katerih je prebivalstvo ogorčeno protestiralo, da bi Grške otoke zopet izročila Turčiji. Enoglasno so zahtevali avtonomijo.

Reservisti še prihajajo.

NEW-YORK 28. (Kor.) Tekom minulega tedna je odšlo domov 11.000 Grkov in 400 Srbov.

Egipt solidaren s Turčijo?

CARIGRAD 28. (Kor.) „Sabah“ poroča: Ko je porta javila egiptovski vladi, da je prekinila zveze z balkanskimi državami, je storila egiptovska vlada isto in je dostavila poslanikom njihove listine. Egipt bode tudi dal Turčiji na razpolago 18.000 mož, kakor hitro grška flota ne bo mogla motiti prevoza.

Angleška sklicuje mornariške rezerviste pod orožje.

LONDON 28. (Kor.) Reuterjev biro poroča, da gre pri sklicanju mornariških rezervistov pod orožje le za to, da ostane rezervno moštvo v vaji. Moštvo bo klicano po razredih vsako leto k vajam.

— Blagovolite, blagovolite, kakor vas je volja, pa naj bi bila pošiljatev tudi tako velika kakor stolp.

— Ne — ne! Malenkosti pošljem gospici Jeleni Delimarkičevi.

— Excellent — izvrstno! — Ravno imam zanjo še škatljico. Oče jej pošlji neke malenkosti.

— Vem, da je gospod asesor že poln vsakovrstnih pošiljatev!

— Ah — kaj bi! Zakaj poln? Nekoliko pisem na neke tamkajšnje gospode; potem moram prinesiti mali gospodični Rusaničevi nekaj od matere in sestre Ženike.

— Ali je Jelica v Varaždinu?

— Stara gospa ni bila zadovoljna z novo guvernantko. Nekaj se pripoveduje, da je zlorabljala svoj položaj — in da je prišla na neka pismeca od našega Žigice — in tako dalje. In ker je gospod konziljar Delimarkič dal svojo Jeleno v samostan, da se še nekoliko izvežba v glasovirju — je storila isto tudi gospa Rusaničeva.

— Glej — in Ženicka je bila prej, nego je odšla na letovišče na deželo, pri meni — in ni nič pravila o tem.

— Ali pojedete, milostiva, tudi vi kam v poletju?

— Ah — zakaj! Morda pojedem za kak dan k opatu v Bistrico — toda dokler imam svoj vinograd v Tuškancu, kaj mi je treba letovišča! — Je odvrnila doktorica in šla prirejat pošiljatev za Delimarkičevo.

— Toda samo, gospod asesor, če vam ne bo v nadlego! — Poslali bi sicer po pošti.

Bolgarska zahvala in pozdrav!

Tržaški odbor za Rdeči križ jugoslovanskih držav je prejel sledeči telegram, datiran v Sofiji 28. oktobra in pisan v slovenskem narečju:

Slovensko-srbsko-hrvatski odbor za Jugoslovanski Rdeči križ, Trst.

Slavjansko društvo v Bolgariji opazuje na veliko radost bratske simpatije, katere je vzbudilo po celem slavjanskem svetu osvoboditelno gibanje balkanskega Slavjanstva, ko se je vzdignilo kakor eden mož proti vekovnemu tlačitelju. S posebno radostjo smo se prepričali o sočutju za naše sveto delo v sredini naših bratov Slavjanov, živeti v predelih Avstro-ogrške, kakor tudi o osnovanju slovensko-hrvatsko-srbskega odbora v Trstu za zbiranje prispevkov v korist Jugoslovanskega Rdečega križa. Zato Vam izrazujemo naše goreče priznanje, ter Vam pošiljamo iskren bratski pozdrav od Balkanov, odmevajočih sedaj od zmagonosnih slavjanskih topov.

Podpredsednik K o s t o v.

Drobne vesti o vojni.

* V nedeljo zvečer je prispel v Trst z državno železnico oddelček nemškega rdečega križa, obstoječ iz treh zdravnikov, med njimi vodja kirurške klinike v Vratislavi, 9 strežnic in 2 strežnika. Na kolodvoru so sprejeli Nemce zastopniki avstrijskega rdečega križa, grški generalni konzul Varatassi in predsednik grškega pomočnega odbora g. Afenduli. Nemški oddelček rdečega križa se odpelje danes popoldne ob 2 z Lloydovim parnikom „Bregenzom“ v Pirej, oziroma Atene.

S črnogorskega bojišča.

Cetinje 26. okt. 1912.

Kralj Nikola na Rijeku.

Kralj Nikola I. se nahaja na Rijeku. V njegovem spremstvu je veliki knez Peter Nikolajevič, knez Franjo Josip Batemberg, začasni general črnogorske vojske A. Konstantinovič, general J. Atanackovič in poslaniki treh zaveznih balkanskih držav.

Severni odred črnogorske vojske.

Črnogorska vojska je zavzela Črni vrh v ozemlju Turkov-Kolašincev, ki so neusmiljeno tlačili srbsko ljudstvo. Zavzela je tudi vse važne pozicije okoli Črnega vrha. V teh bojih je padlo 17 Črnogorcev in neštivilno Turkov. Črnogorske čete so zaplenile tudi mnogo živin in zarobile nekoliko turških vajakov, med njimi tudi enega oficirja. V črnogorskih rokah je tudi prelaz preko Tare v Levere. Črnogorska vojska se nahaja sedaj blizu Kosenice in Maoče. Njen položaj in stanje je izborna, čeprav mora operirati v krajih, kjer je že zapadel sneg.

— Kdo bi pošiljal po pošti! In kedar dobi potem? Danes je torek, pred petkom ne morete oddati pošti. Ah vaša mi! ost — dajte meni, pa bo jutrišnjem stvar že imela gospodična, po pošti pa šele v nedeljo ali ponedeljek.

— E — pa dobro, hvaležna vam bom in z menoj tudi lepa Jelena.

— Seveda, seveda! Danes vam itak ne morem ponuditi druge službe.

— Milostiva napišite gotovo kako besedico Jeleni? Prosim vas, da jej v mojem imenu sporočite moj poklon in mojo službo — se je oglašil Ivan, ki ni vedel pravega povoda, zakaj je oče dal Jeleno v samostan.

— Napisati bodele mogli na mojem pismu kako vrstico. Bo vsaj videla Jelena, da ste ozdraveli, ko je bila vedno v skrbi za vas! — je rekla doktorica polušaljivo in zopet poluznačajnim naglasom, kar jej je pa bilo takoj žal, ko je videla, kako se je Madleni podaljšalo lice. Vsled tega je obljubila Ivanu, da napravi tako, kakor je prosil. Ivan pa ni opazil nič pri Madleni. Zato je odgovoril s smehom in popolnoma nedolžno: — Pa napravim prav tako, kakor ste mi svetovala. Mala Jelena je velika rodoljubka, moramo jo lastnoročno spomniti, da tudi v samostanskem zidovju začne delati za našo stvar!

Madlena ni rekla ničesar. V resnici pa je kipeła. Zavidala je Jeleno, da bo imela po Ivanovi roki pisane vrstice, česar sama še ni imela. Bala se je, da se potopi mlado dekletce v bogvedi kake upe in zapade

Knez Mirko in njegova brigada.

Ko je knez Mirko prevzel zapovedništvo zetsko-brdske brigade, je govoril slajen govor, v katerem je pozival vojsko k hrabrosti in vztrajnosti v boju za sveto domovinsko stvar, a jih ob enem svaril, naj se čuvajo, ker so jedro črnogorske vojske in države in naj poslušajo vedno zapovedi, da Bog blagoslovi njihovo delo in napore.

Združene črnogorske in srbske vojske.

Iz Rijeke se danes ob polu dvanajstih dopoldne poroča lakonična vest: Črnogorska in srbska vojska ste se zjediniili v Sjenici, kar je bilo z ozirom na včerajšnje vest, da sta samo 8 km oddaljeni, pričakovati.

Mir pred Skadrom.

Iz Rijeke prihaja vest, da je cel včerajšnji dan vladal pred Skadrom mir. To je mir pred viharjem, kajti samo izvanredne okolščine so mogle črnogorskim topovom zapovedati molčanje. Če so vesti, da se Črnogorci pogajajo s Skadrom in Tara-bošem radi predaje, resnične, se ne da kontrolirati.

Kralj Nikola na bojišču.

Kralj Nikola je včera, 25. t. m., potoval s poslaniki balkanskih držav, zvezanih s Črnogoro, z generalom Atanackovičem in z atašejema Avstrije in Italije na bojno polje, odkoder se je danes zopet vrnil.

Ruska bolnica na Cetinju.

Veliki knez Peter Nikolajevič in vel. kneginja Milica sta ustanovila na Cetinju novo bolnico, ki šteje 75 postelj in je povsem moderno opremljena. Več zdravnikov in usmiljenih sester neguje ranjence.

Bitka za Lozengrad.

V bitki za Lozengrad so se najbolj odlikovali bolgarski polki balkanskega gorovja. Skozi osemindvajset ur so bili nepretrgoma v ognju. Vrgli so se na Turke, ne meneč se ne za ovire ne za svoje lastno življenje. Celo v krogih bolgarskega generalnega štaba so bili presenečeni po tem tako nenadejano hitro doseženem velikem uspehu, kajti lozengradske utrdbe so izredno močne. Tudi teren je bil jako neugoden za napredovanje bolgarskih čet, dočim so bili na turški strani vsi pogoji za uspešno obrambo.

Borbe okoli Lozengrada so trajale štiri dni. Bolgari so morali zavzeti osemnajst trdnjav, predno je na glavni trdnjavi mogla zaplapolati bolgarska zastava. Boj je trajal tudi ponoči in so Bolgari naskakovali ob luči reflektorjev.

Iz Carigrada javljajo, da smatrajo tuji diplomatje turški poraz pri Lozengradu kakor izgubo nepopravljive važnosti.

Turške čete so bile slabo oblečene, gole, gladne, brez municije in brez hrane. Zato so turški vojaki začeli odpovedovati pokornost oficirjem.

Istotako iz Carigrada javljajo, da se vesti iz Drinopolja glase, da je pri Lozengradu padlo 16.000 turških vajakov. Ali tudi bolgarske izgube so bile velike.

Ivanovemu čaru. — Saj je že slišala nekaj, da je napravila Ivanova nesreča v dvoboju tak vtisk na deklico, da je bila popolnoma uničena in obupana. Njen stari oče si ni mogel in ni vedel pomagati drugače, kakor da jo je dal za nekaj časa v varaždinski samostan, kjer je bila opatinja mati Nepomucena, ki jo je Jelena ljubila in spoštovala obenem kakor mater in sestro. Madleni je bilo, kakor da jej je kdo presekalo srce, ko je pomislila na to, in je bila za trenutek prepričana, da Jelena že ljubi Ivana. — Pretreslo pa jo je po vsem telesu, ko je pomislila tudi, da bi nazadnje mogel podčeti tudi Ivan in se zaljubiti v Jeleno, ki bo najbrž krasna — in je sicer svobodna in nevezana z ničemer. Samega razburjenja je morala vstati. In šla je za doktorico, katero je prosila, naj ne da Ivanu svojega pisma in naj zapečati pošiljatev brez njegovih vrstic.

Doktorica je storila tako in Ivan ni mogel izvesti svoje namere. Da bi pisal poseben list, je rekel, da ne bi bilo prav. Vendar pa ni ugal, zakaj mu doktorica ni izpolnila želje. Madlena pa je želela, da se čim prej o tem p'kne razgovor, v katerega je povrsti vpletla vse. In nihče ni več mislil na pošiljatev Delimarkičevi. Sam Ivan je zelo užival, ko je poslušal duhovito Madlenino zabavo, in se je vsled svoje slabosti le malo udeleževal razgovora. Raje je molčal ter samo gledal in poslušal svojo krasno ljubimko. Bil je naravnost ponosen, da taka umna krasotica čuti samo zanj.

(Dalje).

PODLISTEK

Osvit.

Slike iz tridesetih let.

Spisal Ksaver Šandor Galski. — Prevel A. E.

— Blagovolite sprejeti naše najpriskrajše pozdrave, gospod asesor! — mu je odzdravila doktorica, vstavši obenem z Madleno s kanapeja, da se mu obe poklonite. Starec je z ljubeznivo galanterijo zaprosil dovoljenja, da sme poljubiti roke, in je zbravši obrite ustnice v ljubeč nasmeh, rekel Madleni, da ga spominja boginje Aurore, doktorici pa, ki je ponavadi bila danes zopet oblečena a la Recamier, se je gimjen zahvaljeval, da mu nudi toliko srečo, „da vidi tako lepoto v obleki, ki je edina dostojna, da ovija žensko lepoto in ki ga zanaša nazaj v dneve njegove mladosti.“

— Gospod asesor Šumanovič je preljubezniv, kakor vedno! — je odgovorila doktorica in ga posadila poleg sebe.

— Na potu sem v Varaždin! — je začel asesor, vlečoč iz žepa srebrno, modro emailirano bombonijero in ponudil gospema siadkorčkov. — Prišel sem vprašat, ali imate morda vi, milostiva, ali gospod doktor, kako pošiljatev ali kak list za Varaždin, da ga ponesem s seboj.

— Se lepo zahvaljujem. Lista ravno nimam, poslala bi pa morebiti kaj, ako bode tako dobri.

Končno posnemamo iz sobotnega „Obzora“, da so posebna izdaja listov v Sofiji naznanjala, da je bilo pri Lozengradu ujetih okoli 40.000 Turkov in med njimi tudi Muktar paša in Abdul Halim. To bi torej potrdilo vest o turških izgubah, kakor je bila nam poslana iz Sofije in ki smo jo mi prvi objavili med tržaškimi listi.

Kako je padel Lozengrad?

Luigi Barzini objavlja v milanskem „Corriere della sera“ obširni popis dogodkov pri zavzetju Lozengrada in pravi, da je to eden najslajnejših vojniščin zgodovine. To je čin, ki ima na sebi nekaj velikankega. Dosti je, če se omeni, da je nemški general von der Goltz, ki je napravil načrte za Lozengradske utrbe, izjavil, da bi armada, kakor je pruska, morala tri mesece oblegati mesto. Bolgari pa so mesto zavzeli v dveh dneh!

Lozengrad je imel moderne utrbe, ki sicer še niso bile povsem dovršene, ki so pa bili kljub temu sposobni za daljši odpor. Poleg močnih utrdb in težkih topov je trdnjava imela dvojni zunanji pas manjših utrdb: trdnjavo, okopov in utrjenih stražnic s poljskimi topovi. Sloviti napad Japoncev na Port Artur morajo biti le blede primera nasproti razjarjenim človeškim valovom, ki so se vrgli na Lozengradske utrbe in jih pokončili. Bolgari niso imeli niti enega težkega oblegovalnega topa, ki naj bi ga postavili nasproti težki sovražni artiljeriji, a so s svojimi prsi premagali turški odpor.

Zmaga ima na sebi nekaj čudežnega.

Ona ima v sebi nekaj nadčloveškega, kakor bi Bolgari po štirih stoletjih zatiranja bili prinesli v bitko vso ono grenkobo, vse navdušenje in vso svojo hrabrost, ki jih niso mogli uveljaviti v dolgi dobi suženjstva. V teh prvih vojniščinah mladega, prerodnega naroda je nekaj, kar vzbuja začudenje starega sveta. Bitka, ki je imela za uspeh zavzetje Lozengrada, je trajala nepretrgano tri dni in dve noči.

Med mnogimi težkočami, ki so jih morali Bolgari premagati, so bile pred vsem slabe ceste. Ali čit, ki korakajo kakor bolgarske, take malenkosti ne ovirajo. Vsak vojak je nosil seboj hrane za nekaj dni. Zato je bilo treba ali takoj zmagati, ali pa se vrniti. Ko se je začela bitka, so vojaki živeli od vode in prepečenca. V Lozengradu že dobimo kaj boljše in dosti za jesti — tako so rekli vojaki.

Bolgari niso niti za trenutek prenehali z napadi. Prva obrambena črta je bila uzeta že pri prvem naskoku. Sledili so na to naskok za naskokom. Napadi z bajoneti so se vršili posebno po noči. S suknenimi sandalami so se tiho približali, ter vrgli na redute. Kako so prišli preko pomožnih obramb iz južnega omrežja, je uganka. Napad velikih modernih fortov se je izvršil v svoji zadnji fazi s starimi sistemi, kakor so se napadali zidovi mest v davnih časih. Bile so človeške falange, silno morje, ki je valovilo naprej. Bil so veličastni in grozni prizori. Prava toča ljudi. Zdi se, da so ročne granate igrale veliko ulogo v tej strahoviti borbi. Turška artiljerija je delala v mase zaseke, ki so se pa takoj zaprle in napredovanje je nadaljevalo. Bolgari so za zavzetje Lozengrada žrtvovali vse za hitrost, znali so, da ne smejo čakati. Računali so, da zavzamejo mesto deseti dan vojne, a zavzeli so je že sedmi dan.

Ne moremo si predstavljati brez občudovanja in začudenja, da je bil obroč trdnjav vzet z bajoneti. Japonci so to storili prvokrat pri Port Arturu, a tedaj so imeli posla s Kitajci. Ko so poskusili to pri Rusih, so videli, da je to brezplodno klanje. Tu pa so Bolgari nasproti vojakom, ki so na glasu kot najboljši vojaki na svetu v obrambi. Kaj je bilo ob zadnjem napadu, si ni možno predstavljati. Turški vojaki so ob približevanju Bolgarov metali puške v stran in bežali.

Hrabrost in občudovanja vredna drznost Bolgarov pa še ne zadostuje, da bi pojasnili fenomea tega debakla, ki se ima deloma pripisati sovražnikovu neredu in desorganizaciji. Turki, dasi so grozili z vojno, vendar niso bili pripravljeni nanjo. Dali so se iznenaditi. V Lozengradu, kjer je bilo 40.000 moč, dovolj streljiva in hrane, je morala vladati velikanška nepripravljenost in konfuzija v poveljstvu: splošna paraliza.

Kralj Ferdinand je dobil v Ferdinandovem (Mustafa Paša) vest o zmagi. Bil je v železniškem vozu, ki mu služijo za stanovanje. Je kralj prečital brzojavko, ki mu jo je izročil general Markov, so mu solze zalile oči. Dvakrat se je prekrizal in zahvalil Vsega močnega za zmago. Potem pa je, ne da bi spregovoril besedico, globoko ganjen objel in poljubil po vrsti vse prisotne generale.

Kakor on, pa je ginjen tudi ves narod. Z bitko pri Lozengradu je odstranjen strah, ki zato, ker se je skrival, ni bil nič manjši. Ministrski predsednik Gešov cele noči ni mogel spati vsled strahu. Padec Lozengrada je bil prvi in glavni pogoj za končno definitivno zmago in vsak dan, ki je minul,

je prinesel večjo težo na dušo narodu. Pričakovanje v Sofiji je imelo na sebi nekaj žalostnega. Nihče ni veroval v neposredni uspeh in pričakovanje se je zdelo žalostno in težko. Evo razloga, zakaj je prišlo do tako hrupnega in ekspanzivnega izbruha veselja.

Ministrskemu predsedniku Gešovu je naznanil po telefonu zmago načelnik generalnega štaba Fičev, ki je rekel: „Lozengrad je naš“. Vsled ginjenosti ni mogel več spregovoriti.

Samo ena težava je nastala vsled zmage: namreč glede vojniščin. Preveč jih je in se ne morejo spraviti v Bolgarijo, ne da bi trpela druga vojaška služba. Zato jih mislijo pustiti v Lozengradu pod močno stražo. Ali tudi ju je križ. Vojaki se namreč grozno jezijo, ker morajo ostati v Lozengradu in ne morejo naprej.

Barzini zaključuje svoje poročilo: „Se malo in kristijani bodo imeli pristo pot za osvoboditev Carigrada“.

Ali pridejo do tja? Bolgarski zastopnik v Carigradu Saratov je, ko je prišel iz Carigrada, pripovedoval nekaterim prijateljem v svojem razgovoru s turškim ministrom zunanjih zadev Noradunghlanom, ki je rekel: „Hočete vojno in imeli jo bode. Bolgarija je za nas quantité negligible. Vi nam ne napravite skrbi“.

Strossmayer o Balkanu.

Sedaj, ko so balkanske države prišle za orožje, da rešijo brata turškega divjaštva, bo koristno, ako ponovimo tu, kar je veliki Jugoslovian Strossmayer dne 13. februarja 1878 l. — pred berlinskim kongresom — pisal velikemu angleškemu državniku Gladstoneu:

Oprostite, da Vam ponovno pišem in Vam odjemljem dragocenega Vam časa. Na prvem mestu in pred vsem se Vam zahvaljam na toli sijajnih dokazih Vaše srčnosti in udanosti do stvari nesrečnih krščanov na ilirskem poluotoku. Bog poplača to i Vaši rodbini. S svojim plemenitim vedenjem ste storili veliko uslugo svojem lastnemu narodu in tudi svoji državi. Danes so vse države privolile v kongres, delo miru in pacifikacije začena. Dovolite samo, da napravim nekoliko pripomb:

1. . . . (izpuščamo).
2. Na drugem mestu Vam imam, plemeniti prijatelj, priporočiti Srbe in Crnogorce. Kar se prvih tiče, želeli bi bilo, da vsa Stara Srbija pripade njim. Jaz ne vem, do kje so zmaganosno prodrl z orožjem v roki, ali to vem za gotovo, da bodo Srbi stalno pomirjeni in da jim odpade vsak povod za upor, da se jim dajo Priština na jugu, Peč na zapadni strani, a na južni še Prizren. Vsako teh mest predstavlja za Srbe drage in svete spomine. Prizren na pr. je bil dolgo časa rezidenca njihovih kraljev. Peč je bil dolgo sedežem njihovega vrhovnega cerkvenega poglavarja, patrijarha in odličnega samostana.

Noben narod na svetu ne pozablja lahko tako dragocenih tradicij. Slieherni Srb jih nosi v svojem srcu in svojih ustih v obliki divnih narodnih pesmi. V sedanjem razdraženem času čustvovanja bi se težko moglo računati na mir, ako bi ta mesta, sveta vsakemu Srbu, ako bi ta mesta še ostala v turških rokah . . .

Tako je pisal veliki biskup, slavni Strossmayer, pred 34 leti!!

BRZOJAVNE VESTI.

DRŽAVNI ZBOR.

DUNAJ 25. (Kor.) Pri nadaljevanju prvega čitanja o proračunu je izjavil socialno-demokratski poslanec Seitz:

„Če bi se Avstro-Ogrska le z enim korakom vmešavala v balkanske zmede, bi nastale nepregledne posledice za narode v monarhiji. Ti so namreč odločno za vzdržanje miru in vlada mora z ozirom na zunanji položaj skrbeti za okrepitev države v njeni notranjosti“.

Na enako oster način kakor predgovornik je kritiziral češki radikalec Choc poslovanje justičnega ministra. Naglašal je, da Avstrija nima pravice do Sandžaka, pač pa se bo morala sprijazniti z idejo trializma.

Ko je še poslanec Stumpf povdarjal posebne želje krščanskih socialcev, je bila seja zaključena. — Prihodnja seja jutri.

San Giuliano pri Berchtoldu.

DUNAJ 28. (Kor.) „N. Fr. Pr.“ je povedati, da marki di San Giuliano ne bo obiskal grofa Berchtolda na Dunaju, nego v Buhlovi ali v Opatiji. Kdaj se ima obisk vršiti, se še ne ve.

Spomenik koroškemu dež. predsedniku.

CELOVEC 28. (Kor.) Včeraj predpoldne so na trgu pred gimnazijo odkrili bivšemu dež. predsedniku Schmidu-Zabierowu spomenik, ki ga je poklonil Artur Krupp.

Ruska pomoč.

PETROGRAD 28. (Izv.) Tu se zbirajo zdravniki, ki poidejo na pomoč ranjenim jugoslovanskim junakom. — Vsak zdravnik

dobi za potne troške 500 in mesečne plače 300 rubljev.

Afera atentatorja Kovacs.

BUDIMPEŠTA 28. (Kor.) Sodnozdravnikiški deželni senat je podal sedaj svoje izvedenško menenje o duševnem stanju posl. Kovacs, sedaj, ko je v zbornici streljal na zborničnega predsednika grofa Tiszo. Senat je izjavil, da je bil Kovacs za časa atentata blazen, da je bil v tako razburjenem duševnem razpoloženju, da je to stanje oviralo njegovo svobodno voljo. Z ozirom na to menenje bo državno pravdnštvo najbrž predlagalo, da se Kovacs izpusti v svobodo.

Avstrijsko poslaništvo za srbski rdeči križ.

BELGRAD 28. (Kor.) Avstrijsko-ogrski poslanik je izročil v imenu poslanstvenega osebja srbskemu rdečemu križu 1000 dinarjev. Ravno toliko je tudi darovala avstrijska kolonija v Belgradu.

Rumunski vojaški kredit.

DUNAJ 28. (Kor.) Včerajšnji ministerski svet je z ozirom na zunanji položaj sklenil znaten kredit za armado.

Armadni inšpektor nadvojvoda Friderik ne odstopi.

DUNAJ 28. (Kor.) Neki dunajski list je včeraj poročal o nameravanem odstopu armadnega inšpektorja inanterijskega generala nadvojvode Friderika. Kakor se poroča sedaj od merodajne strani, ni na tej vesti niti pičice resnice.

Ogerska sanitetna ekspedicija.

SOFIJA 28. (Kor.) Ogerska sanitetna ekspedicija pod vodstvom sanitetnega prof. von Hohenegg je dospela danes semkaj. Jutri odrine ekspedicija v Klustendil.

Nemec — ravnatelj Rdečega polumeseča.

BEROLIN 28. (Izv.) Osební zdravnik bivšega sultana Abdula Hamida, profesor Bier, je pozvan za ravnatelja Rdečega polumeseča in je že odrinil na turško bojišče.

Hein gré!

(Dopis iz Koroške).

Čutili so Volksratov upliv tudi slov. občine. Znano nam je, da je Hein pod pritiskom Volksrata hranil po dve leti v svoji mizi slov. prošnje in pritožbe, oziroma rekurze, radi jezikovnega vprašanja, ter jih ali ni rešil, ali jih sploh ni poslal na višjo instanco. Na Dunaju smo šele izvedeli za te mahinacije in pravilo, da je Hein dobil enkrat za to dolg nos. (Glej slučaj radi Orlov in Sokola v Borovljah!) — Znano nam je tudi več slučajev, da so se na predlog nemškega Volksrata imenovali za slovenske občine nemškonacionalni učitelji in če je prišla slov. deputacija na dež. šolski svet, pritoževati se, so rekli, da je — pomanjkanje slov. učiteljev. Torej še norčevali so se iz nas Slovencev! Slovence pa so poslali tja med Nemce, da se bolje privadijo nemščini. Na takele načine so brili norca iz nas. Ni nam znan slučaj, da bi slov. občina dobila učitelja, ki si ga je želela; nasprotno: ravno v take kraje so pošiljali najhujše zagrizence. Da se tudi z ozirom na druga šolska vprašanja (zamude, stavbe novih šol in dr.) postopa strože, ve vsak kmet, ki vsaj kolikšaj pozna razmere. — Če gré v občini za gostilniško koncesijo, jo dobi od Volksrata predlagani nemškiutar; v slučaju pa, da sta oba prosilca Slovenca, se zajaha antialkoholni šimel in koncesije ne dobiva nobeden. — Pod zaščito nemškega Volksrata se dela po tem vzorcu tudi pri drugih uradih. Beljaška direkcija državne železnice n. pr. ignorira vse ministerjalne odloke, tikaže se je jezikovnega vprašanja. Zda se le razumemo, da so bile potemtakem možne razmere, kakor so v navadi na slavnem celovškem kolo-dvoru, kjer razne frilice brijejo norce iz slov. občinstva. Zda se le razumemo, da je to sistem, ko beljaško ravnateljstvo drž. železnice nastavlja na slov. ozemlju nemške hajlovce kot uradnike, slov. uradnike pa ščacionira kje v Nemcih.

Čutijo Volksratov upliv in vladni pritisk tudi — duhovniki. Tudi iz knezoškofijske palače veje že smrdljivi duh germanizacije — v prej slov. štacijsah so nastavljeni že nemški kateheti, ki so učlanjeni pri Schulvereinu.

Da se oddaja vsaka služba (in bodi služba cestarja) na predlog nemškega Volksrata, smo že zadnjič omenili. V deželni službi sploh ni bilo mesta za slov. uradnike. Zastopani tudi nismo v deželnem kulturnem svetu; tisti Slovenec, ki ga imajo v odboru, je sicer naš mož, a ga ne štejemo, ker je onim samo v štafažo.

Najbolj tužna slika pa je ona o šolstvu in slovenskem učiteljstvu. In po sistemu, ki ga je po predlogih nemškega Volksrata izvajala deželna vlada, se je sploh čuditi, da se na Koroškem še nahaja peščica slov. učiteljev. Čudno, da morejo prenašati vse zasmehovanje in šikane od strani tovarišev-nemčurjev in od strani višjih faktorjev! Slišali smo tudi, da smejo na uradnih kon-

ferencah, torej pod patronanco c. kr. nadzornikov, javno blatiti in zasmehovati slov. učitelje, kakor se je to že parkrat zgodilo v Velikovcu. Pod pritiskom Volksrata ne sprejemajo več slov. fantov na celovško učiteljske in še tiste, kar jih je bilo letos v prvem letniku, so vse vrgli. Dvomimo, da bi bili vsi taki tepci! Če se je slučajno zgledil kak slovenski fant, ga ne sprejemajo, ker nima — posluha. Domačinov, ki so šli študirat v Maribor, ne nastavlajo za učitelje, pač pa nastavlajo tuje — Nemce. — Na shodu nemškega Schulvereina je rekel predsednik Gross: „das Häuflein slov. Lehrer in Kärnten muss unschädlich gemacht werden.“ Vidimo, da vlada upošteva to grožnjo. Naše šole so slabe in slab je tudi material, ki se tu šola. Vendar pa jih je hvalil naš bivši deželni predsednik na vse pretege. Utravistična šola — ta je bila ideal vseh idealov na strani deželne vlade in Volksrata. Zda, ko Hein gré, mu pišemo par vrstic v spominski knjižki, ki smo jih posneli iz znamenite knjige: Pastor Hans Spieser, Elsass Lothringen als Bundesstaat: „Ein Volk zweisprachig machen, heisst einfach: ihm den geistigen Brotkorb höher hängen, ihm den Weg zur wahren Erkenntnis und fruchtbarer geistigen Arbeit mit Dornengestrüpp versperren. Wenn jemand darauf ausginge, ein Volk auf eine einfache, unverdächtige Weise zu ver dummen und geistig zu verarmen, so wäre ihm kein besseres Mittel zu empfehlen, als die Zweisprachigkeit.“ —

Cisto na kratko in po slovensko povedano: šola, v kateri ni pouk zasnovan na podlagi materinega jezika, pomeumuje ljudstvo! In kakor kažejo razmere na Koroškem, je imel Heinov trud mnogo žalostnih uspehov! (Zvršetak.)

Sedaj vidijo grehe!

Neki dunajski list, ki je baje subvencijoniran od vlade, je napisal v svoji nedeljski številki to-le izpoved:

Nič ni bolj krutega in bolj brez sočutja, nego je usoda. V kratkem življenju posamičnika more kdo uživati nezasluženo srečo, ali pa ga more preganjati nezaslužena nesreča. Ali v eksistenci narodov, trajajoči stoletja, kaže usoda, da ne odpušča grehov, da zahteva obračuna in poplačila, pa bilo to tudi od poznejših rodov. Takov obračun usode doživlja sedaj Evropa z usodo, ki je prihrumela nad Turke! Ne smemo obtoževati radi tega le grozne zamernosti v turški državni upravi, lahkomiselnosti, pomanjkanja vida v bodočnost na njeni upravi. Grehi Turčije so veliko težji in so v stoletnem odklanjanju evropske kulture. Po brezprimerni hrabrosti in po verskem fanatizmu vojske gospodar ene evropskih držav, je mislim duševno in kulturno vedno ostajal v Aziji. Turčija ni nikoli imela kakega Petra Velikega, ki bi jej vsilil napredek zapada. Ker pa je oblast Turčije obsežala narode, ki se niso pustili ajiatizirati, niti niso dopuščali, da bi jim Turčija zapirala dotoke misli iz kulture Evrope, je nastala tista historična neverjetnost, tisti kos Azije ob uhodu na naš kontinent, ki ga naša uljudna diplomacija označa kakor „iztočno vprašanje“. — Tako so sedanji dnevi krvavih bojov le grozna božja sodba za svoto grehov cele minulosti.

Rekli smo, da ta navajanja dunajskega lista pomenjajo izpoved. Izpoved turških, a tudi — lastnih grehov. Lastni, neodpustni greh, ki so mu danes posledice nedogledne za to našo monarhijo, je ravno v delstvu, da naša diplomacija ni hotela nikdar priznavati zgodovinskih grehov in zločinov Turčije! In to ne le na podjarmljenih od nje krščanskih narodih, marveč tudi na evropski kulturi. Danes so nam začeli kislim obrazom meditirati, da je bila Turčija vsikdar nedostopna kulturi; danes jim je prišlo naenkrat razsvetljenje, da so balkanski narodi želeli evropsko kulturo, da je bil zločin Turčije ravno v tem, da jim je hotela zapirati te dotoke!

Danes postavljajo celo ruskega carja kakor jasen izglede, kako treba usiljevati kulturo! Danes — ko so jim balkanski narodi začeli imponirati z meči in kanoni! A kako je bilo od nekdaj in do včerajšnega dne!? Par tednov je še le od tega, ko so isti krogi dokazovali, da treba ohraniti status quo, ker da Turčija predstavlja — kulturni element, jedino garancijo miru na Balkanu! Takorekoč do včeraj so zahtevali, da se mora ohraniti gospodstvo, o katerem tarnajo sedaj, da je bilo vedno azijsko in da je zakrivilo sedanje krvave dogodke s tem, da je zapiralo dotoke kulture! Mari ni bila avstrijska diplomacija vedno gluha na vsa ušesa za obupne klice narodov, ki so jo prosili pomoči od Evrope v imenu kulture in humanitete?! Tako je evropska diplomacija prisilila balkanske narode na pot samopomoči. Se le bojni grom je vzbudil vest diplomacije, da poklada izpoved o grehih Turčije in o — lastnih. Sedaj vidijo grehe Turčije, niso jih pa hoteli videti še nedavno temu, ko bi bili s

Hočete imeti dobro obleko in po ceni?

Obrnite se zaupno v skla-dišče izgotovljenih oblek

Armando Levi, Trst, ul. Carducci 32 vogal Sanatorio

primernimi dejanji proti grešnici mogli preprečiti dogodke, ki jim sedaj provzročajo toliko vznemirjenja in prinašajo toliko — blamaže!!

Manifestacije v Zagrebu

za vojujoče brate na Balkanu. — Zopet Jukić. Zagreb 26./10/1912.

Sinoči so se vršile v gledališču spontane manifestacije za vojujoče balkanske brate. Pri manifestacijah je sodelovalo dijaštvo in drugo občinstvo. Ko so zapeli „Hej Slovani“, je navalila policija na balkon in začela razganjati občinstvo. Policiji na čelu sta bila Kopsa in Wolka. Sedem dijakov je bilo aretiranih.

Zaprosilo se je za dovoljenje za nabiranje milodarov za balkanski „Rdeči križ“. Dovoljenje še ni prišlo.

Napredek vojujočih bratov spremljamo tu oduševljeno in z največjimi simpatijami.

Prošlih dni so baje zopet skušali osvo-boditi atentatorja Jukića iz zaporov. Sredstvo, ki so si je izbrali za osvoboditev, je bilo po eni verziji to, da bi z opijem opili stražnike; po drugi pa, da bi jih podkupili z denarjem. Dotičniki so bili aretirani. Bilo jih je bilo 40. Govorilo se, da so konfiscirali pri njih 40.000 kron. Nič pa se ne more doznati zanesljivo, koliko je resnice na stvari. Med aretiranci je nekaj dijakov, drugih gospodov, gospic in tudi par mladih odvjetniških koncipientov.

Danes — v soboto — zjutraj so odveli Jukića v deželno kaznilnico v Lepoglavo. Spremljali so ga: 4 orožniki in 3 detektiv. Jukić je bil ukovan v železno verigo.

Tržaški Slovani za brate na Balkanu.

Nadalje so darovali sledeči gg. po K: Kristijan Kravos 2, Josip Saletež 8, pri krstu Mimi Vidau na Opčinah nabrali 440, A. Mišič 2, Hlapčič 5, Cretnik 3, I. Dekleva Gorica 10, T. Crnković, Trst, nabral 10, M. Fabič 1, L. B. 2, Ivan Sanci Toč 10, N. Jovanović 50, kap. E. Gärtner 50, kap. P. Šmač 10, kap. A. Tomić 10, N. N. 2, Vincenc Zlobec 3, Anton Zlobec 5, Rupena Andrej 3, Cigoj Ivan 3, M. Tomašič 3, Josip Crkvenik 1, Fr. Fonda 2, J. Mahorčič 1, Rihard Novak 10, Dušan Radivojević 50, Ivan Caharija 20, Ante Radović 5, kap. Ivan Sbutega pok. Lesa 50, Elisa Trapič 2, Marija Maier 1, dr. Matej Pretner 100, Ivan M. 400, Ivan Knaus 20, Vlado Trnovac 20, F. J. 50, Niko Mičak 10, Antun Tominić 2, N. N. 2, N. N. 10, N. N. 10, N. N. 3, N. N. 2, N. N. 1, František Jančič 10, Vučen Rumič 20, N. N. 10, D. Agnolo 2, Nino Carniel 2, dr. Vincenc Grubišić 10, Demeter Šerban 10, kap. Ilija Gopčević 50, kap. Gjuro Zloković 20, Rade Duraković 3, Sijepo Čubretović 10, Dalmatinski Skup 100, Julija Petcovich 50, Nikola Šavljanski 10, dr. Gustav Gregorin 100, K. B. 100, slov. duhovnik 10.

Skupaj K 148540
predvčeraj izkazano „15244 18“

Skupaj K 16729 58

* V izredni seji tržaške srbske pravoslavne občine, ki se je vršila 26. t. m., je bilo enoglasno sklenjeno, da se daruje za „Rdeči križ“ K 10.000.

* Trgovec Ivan Ohlbadžija v ul. Barriera vecchia je daroval 50 srjca za črnogorske ranjence.

* S Proseka. Dne 26. t. m. je bil sklican sestanek, kako naj bi tudi mi pomagali svojim bratom na Balkanu. Sklenilo se je pobirati prispevke in v najkrajšem času uprizoriti igro iz turških časov „Miklova Zala“ ter ves inkaso dati za „Rdeči križ“. — Dne 27. t. m. se je nabralo na Proseku, Kontovelu in zgornji občini nad 600 kron, ki se jih izroči tržaškemu odboru za „Rdeči križ“. Imena darovalcev objavimo o priliki Nadaljne prispevke sprejema g. Dragotin Stare v uradu „Proseško-Kontovelske posojilnice na Proseku.“

Domače vesti.

Proti denuncijantstvu. Zaderski „Narodni list“ ponatiskuje dobesedno našo vest, v kateri smo opravičeno ožigosali infamno denuncijantstvo od neke „jugoslovanske strani“ v dunajski „Information“, češ, da je v stranki slovensko-hrvatskih pravašev združeno vse, kar ne škili v Beograd v skladu okužene agitacije. „Narodni list“ pridodaja potem:

„Nimamo česa pridodati tem patrijotičnim besedam uglednega tržaškega lista. Omenjamo samo to, da nas take denunciacije ne iznenadajo. Na njih je osnovan novi kurs politični, ki nosi ljubljanski nadpis, aji prihaja od severa. Nekega dne smo naglasili mi — čim smo videli povdarjanje samo slovdnsko-hrvatskega jedinstva ob ignoriranju Srbov, da jako dobro umejemo vlogo dra Susteršiča v naši jugoslovanski politiki. Nekomu treba absolutno, da se na jugu te države razlikuje sloga med Hrvat in Srbi, slova, ki je v Banovini, Bosni in Dalmaciji jedino jamstvo za uspešen odpor proti nemški in madjarski politiki. Ko niso uspeli niti Wekerle niti njegovi podrejeni s poznanim valjenjem najprej Srbov, potem pa Hrvatov (omenjamo samo famoznega sestanka med Wekerlom in Frankom v Budimpešti v očigled aneksije, ko so „Hrvatje bili najbliže

uresničenju svojega programa“, kakor je Frank pozneje poročal v Zagrebu), da bi to slogo razbili, tedaj je prišel dr. Susteršič se svojo novo „pozitivno resno politiko“, ki noče vedeti za prazen radikalizem, ki ga je on označil za „politično histerijo“.

Iz pravaške — podčrtujemo: pravaške — pa doznajemo zanimivost, da na ljubljanskem pravaškem sestanku ni bilo tistega soglasja, kakor se je mislilo po prvih poročilih v pravaških listih in v glasilih S. L. S. Doznajemo, da je bilo opozicije, kajti stilizaciji sprejete resolucije niso pritrili v seji hrvatskih poslancev iz Dalmacije: 2 iz Istre, 2 iz Bosne in 2 iz Banovine. Poslanec iz Dalmacije in tovariši tudi niso bili navzoči v seji plenuma hrvatskih in slovenskih poslancev. Večernega komersa pa so se — iz kurtuazije udeležili tudi nekateri onih poslancev ki niso sodelovali na skupnem sestanku.

To so res zanimivi podatki, po katerih more javnost soditi, koliko podlage so imela zatrdila, da sta sestanka v Opatiji in Ljubljani donesla ujedinjenje hrvatskega in slovenskega naroda!!

Priporočilo našim narodnim trgovcem in obrtnikom. Najnoveje naše veliko društvo „Narodna zajednica za Istro“ v Voloskem-Opatiji je sklenilo posredovati pri nameščenju našega naraščaja osobito iz ogroženih krajev Istre, v obrt in trgovino. Že se je prijavilo več njih, ki bi želeli vstopiti v kako delo, vsled česar se s tem obračamo do p. n. gg. trgovcev iz vseh hrvatskih, srbskih in slovenskih krajev, naj se izvolijo obrniti na kakaga teh mladih Istranov Istitako naj še tudi v bodoče obračajo na to društvo. Naslov: Narodna Zajednica za Istro, Opatija (Istra), Vila „Dalibor“.

Z isto prošnjo se obračamo do trgovcev glede sprejemanja učencev. Zajednica jim preskrbi vrednih mladičev iz Istre, s katerimi bodo trgovci, oziroma obrtniki zadovoljni. Poleg tega izvrše patrijotičen čin, vzemši tacega dečka v nauk. Istitako prosimo gg. duhovnike in učitelje, da naznanijo Zajednici imena tistih mladeničev, ki bi hoteli biti nameščeni v kako delo. Pošljejo naj krstni list, spričevalo in delavsko knjižico. Osobito naj se ozirajo na mladeniče iz ogroženih krajev Istre.

Poroka. Včeraj se je poročila v Rojanu gosp. Gizela Boles s gospodom Eugenom Settomini. Bilo srečno!

Miramarski park odprt občinstvu. Ker je odpotovala nadvojvodinja Marija Jožefa, ki je s svojim sinom, nadvojvodom Maksom, stalno bivala v Miramaru, včeraj na Dunaj, je od danes dalje miramarski park zopet odprt občinstvu.

Izlet v Benetke. Prihodnje praznike bodo vozni listki s parnikom „Venezia“ veljavni tri dni. Vožna traja tri ure in stane tje in nazaj I. razred 12, II. razred 9 in III. razred 6 K. Tu je posebno ugodna prilika za one, ki si bočejo ogledati umetniško razstavo, ki je še vedno odprta.

Socijalni tečaj NDO. Danes od 7 do 8 zvečer J. J. „O domovinski pravici“; od 8 do 9 zvečer Ant. Brandner: „Strokovne organizacije“.

Obrtno nadaljevalna šola s slovenskim učnim jezikom v Trstu. Vpisovanje v vse razrede se bo vršilo v torek dne 29., v sredo dne 30. in v četrtek dne 31. oktobra t. l. od 6—8 zvečer v prostorih „slovenske trgovske šole v Trstu“ (Acquedotto št. 20, I.).

Vajenci naj prineso k vpisovanju po možnosti zadnjo šolsko naznanilo oziroma izpričevalo. Glasom zakona z dne 5. februarja 1907. in razpisa c. kr. namestništva v Trstu z dne 23. oktobra 1912. šte. 334/3-12 je obiskovanje te šole obvezno za vse obrtniške učence oziroma vajence iz Trsta in okolice, ki ne obiskujejo obrtno-nadaljevalne šole v italijanskim učnim jezikom na c. kr. državni obrtni šoli v Trstu.

Slovanske dame, ki želijo sodelovati pri nabiranju prispevkov za ranjence na Balkanu, so naprošene, da pridejo na pogovor danes, v torek, 29. t. m. ob 7 zvečer v Slovensko Čitalnico. Odbor.

Slovensko gledališče.

Spored za prihodnje predstave je sledeči:

Dne 1. novembra popoldne (ljudska predstava)

„MLINAR IN NJEGOVA HČI“.

Zvečer opereta

„JESENSKI MANEVRI“.

(B-abonement).

Dne 2. novembra (na dan Sv. Justa) popoldne opereta

„CIGAN BARON“.

Zvečer Bissonov igrokaz

„NEZNANKA“

(La femme X.)

(B-abonement).

Dne 3. novembra (nedelja) popoldne

„NEZNANKA“.

(Ljudska predstava).

Zvečer opereta

„JESENSKI MANEVRI“.

(A-abonement).

MALVINA FLEGO roj. MARINUZZO

stara 36 let, je danes zjutraj po dolgi in mučni bolezni, potolažena z verskimi okrepili, mirno v Gospodu zaspala.

Podpisani tužnega srca tudi v imenu drugih sorodnikov naznanjajo to bridko izgubo vsem prijateljem in znancem.

Pogreb se bo vršil v sredo, dne 29. t. m., ob 4:30 popoldne od hiše št. 8. v ul. Gaspere Stampa v cerkev D. M. Pomočnice; truplo se prepelje nato v Pulo, kamor dospe v sredo ob 3 pop. in se prenese naravnost na tamošnje pokopališče, kjer se pokoplje v družinski grobnici.

TRST, dne 27. oktobra 1912.

Anton Flego, c. kr. rač. svetnik, soprog;
Anelda, Herman in Vanda, otroci; Marija vdova Marinuzzo, mati;
Attilio, c. kr. davčni oficijal, brat; Ema in Alice, sestre.

Prosimo oprostite sožalnih posetov. Namesto vsakega drugega obvestila.

ZAHVALA.

Povodom bolezni in smrti našega ljubljeneega soproga, oziroma strica, gospoda

Josipa Gregoriča

smo prejeli toliko izrazov sočutja, da se čutimo dolžni, da vsem onim, ki so nas tolažili ob tej bridki izgubi, izrečemo svojo najglobljo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo g. drž. in drž. poslancu dr. O. Rybářu, gg. drž. posl. dr. Wilfanu in dr. Slaviku, odbornikom pol. društva „Edinost“ gg. Maksu Coticu in dr. Iv. M. Čoku, odboru „Trg. izobraževalnega društva“, zastopstvu „Trg. obrtne zadruge“, zastopstvu pevskega društva „Prešeren“ iz Boljuna, pevskega društvu „Ilirija“ za ganljivo petje, Novemu pogrebemu podjetju, ki je hvalevredno izvršilo svojo nalogo, ter vsem, ki so po-častili rajnika s svojo udeležbo pri pogrebu, ter ga spremili na njegovem zadnjem potu.

TRST, dne 28. oktobra 1912.

Antonija vdova Gregoričeva.

Marica Primožič, nečakinja.

Anton Pilato

Novo skladišče istrskih vin

Trst, ulica Commerciale 328

(Fendice di Scorcio).

Prodaja na drobno in na debelo.

Postrežba na dom.

CENE ZMERNE. CENE ZMERNE.

Odpri se je nova trgovina modnih predmetov

za moške, ženske in otroke

v Trstu, ul. della Caserma št. 17

(blizu knjigarne Jos. Gorenjec, nasproti kavarna „Commercio“).

Velika zaloga klobukov, kap, čevljev, dežnikov, perila spodnjega perila, nogovic, rokavic, ročnih torbic in drugih predmetov po najnižjih cenah.

JOSIP STRUCKEL

Trst, vogal ul. Nuova-S. Caterina

Nov prihod volnenega blaga za moške in ženske, zefir, batist in perljiva svila za jopice.

Svilena in okraski zadnje novosti velik izbor izgotovljenega perila in na metre, spodnje srajce moderci.

Vezene in drobnarije, preproge, zavese, trliži po izjemno nizkih cenah.

ALEKS. FRANC MAYER - TRST

Žgalnica kave

TELEFON 1743.

Valbo isti vir za dobivanje pečene kave.

Mnenje g. dr. H. Wertheimer-ja

Franzensbad

Gosp. J. SERRAVALLO

Trst.

Vam potrjujem, da Vaše Železnato Kina vino Serravallo

(Vino di Chlna Ferruginoso Serravallo) je izborno in mi je prav dobro služilo prl zdravljenju slabokrvnih.

Franzensbad, 4. 9. 1911.

Dr. Werthelmer.

Velikanske za-
loge manifik-
turnega blaga

M. AITE

Velikanske za-
loge manifik-
turnega blaga

ulica Nuova 36 s podružnico ulica Nuova 38, vogal S. Lazzaro

Naznanja svojim cenj. odjemalcem in slav. občinstvu, da prodaja zaradi prenapolnjenja blaga po zelo znižanih cenah manifakturno blago vsake vrste za pomladansko in polno sezono in sicer: velika izbira volnenega blaga za ženske in moške obleke. Zefir, voile perkal in batist vse v najmodernejših barvah, kakor tudi ogromne zaloge vsakovrstnega perila na meter platnenega in bombaževnega blaga. Trliži, žima in volna za žimnice, (matrace), posteljna pogrinjala in vsakovrstna zagrinjala bele in barvane. Velikanska izbira narjenega perila za ženske in moške in sicer: srajce, pletenice, ovratnike, ovratnice itd., vse po najzmernejših cenah.

Razne solle, okraski in drobnine za šivilje in tudi krojače.

Alberto Finzi & C.o

Trst, ulica Gaetano Donizetti 1.

Poslovna agentura ogrske obče kreditne banke

(Ungarische Allg. Creditbank) podružnica v Reki

prodaja po zelo dobrih cenah: žito vsake vrste, debele in fine otrobe, oves in sočivje in ker je ob enem zastopstvo goriomenjene banke, nudi kupcem najboljše in najgotovješe jamstvo za točno postrežbo.

Zastopstvo in skladišče

dobroznane moke Združ. parnih mlinov „Hngaria“ ak. dr. v Budimpešti.

Ceniki in vzorci se pošiljajo na zahtevo.

Telefon št. 458, zvoniti dvakrat.

Brzjavaj: ALBERTO FINZI, Trst.

Tržaška mala kronika.

Trst, 28. oktobra 1912.

Otroka izpoložila. Včeraj je bila aretirana ona ženska, ki je pustila v nekem gozdu svojega osemnedevnega otroka. Je pa to neka Ivana Skočaj, star 25 let, iz Marč v materijski občini, stanujoča v ul. S. Maurizio št. 1.

Zaradi posilstva. Josip Fantini, stanujoč v ulici Ugo Foscolo št. 37, je ovadil policijo, da je zidar Dorcat Dimuro, renjiko, star 26 let, posilil njegovo hčer, staro 19 let, ki je vsled tega zanosila. Fantini ni takoj napravil ovadbe, ker je Dimuro vedno obljuboval, da poroči dekle in jo tako reši sramote, česar pa pozneje nikakor ni hotel storiti temveč jo je šele začel ogovarjati in obrekovati. Na Fantinijevo ovadbo je bil čedni renjiko aretiran.

Veliko javno pohujšanje je povzročila snoči 38letna Emilija Pahorjeva, rodona iz Postojne, stanujoča v ul. Molin a vento št. 37. Kričala je in pela in uganjala v svoji pijanosti stvari, da je moral posredovati stražnik. To pa je Pahorjevo šele „navdušilo“. Pograbila je stražnika za vrat in ga držala kakor v kleščah, da mu je moral priti na pomoč neki podčastnik 32. polka, da jo je mogel ukleniti in spraviti v ulico Tigor.

Poizkušena tatvina. Pri tvrdki Fr. Mell v ul. Media št. 25 sta bila zaposlena kot težaka Ivan Campani, stanujoč v ulici della Scalinata šte. 12, in Ruggero Breda, stanujoč v ul. del Eremo šte. 347, ki sta ukradla tvrdki zaboj neke kiseline, vreden 75 K, ki ga je eden vrgel čez ograjni zid na ulico, kjer ga je potem pobral drugi. Videl pa ju je neki neopažen opazovalec, ki je celo stvar naznanil ravnatelju tovarne, ki jo je potem ovadil policijo. Campanija so aretirali. Breda pa je pobegnil.

Težka telesna poškodba v Rojanu. Danes dopoldne so aretirali Josipa Ronka, ki je, kakor smo poročali danes, z nožem ranil svojega brata na cesti v Rojanu. Aretiranca so predstavili preiskovalnemu sodniku. Ronko je, ko je bil aretiran, priznal, da je on ranil svojega brata.

Pogon. Danes ponoči je napravil stromestni policijski komisariat pogon po Starem mstu, oz. šentjakobskem okrožju. V Starem mestu je bilo aretiranih 13 oseb zaradi kalitve nočnega miru, 3 pa zaradi noše prepovedanega orožja. Pri Sv. Jakobu je bilo aretiranih 21 oseb zaradi kalitve nočnega miru.

14 uličnih svetilk sta baje razbila Franc Pirc in Josip Polc in napravila s tem občini škodo 168 kron. Bila sta oba aretirana.

Z ukradenim potnim listom se je pripeljal s parobrodom „Mathais Király“ parobrodne družbe „Adrije“ v Trst neki Josip Hochmeth, rodona iz Casablanke. Hochmeth se je namreč v Marsilji seznanil z nekim Avstrijcem, Franom Zungerlom, ki je bil brez zasluzka in je dobil od tamošnjega avstrijskega konzulata prosto vožnjo do Trsta. Preden pa se je Zungerl mogel odpeljati, mu je Hochmeth ukradel njegove listine in se sam odpeljal namesto njega. Hochmetha so v Trstu aretirali.

Predzren roparski napad. Danes jutraj nekako okrog ure so napadli v ulici San Sebastiano trije neznanzi nekega Tomažeta Herbata iz Bradforda na Angleškem, ki je zaposlen kot kotlar v tržiški ladedelnici. Skočili so k njemu, ga pograbil in mu vzeli iz žepa bankovec za 20 K. Ko je napadenec začel kričati, sta dva lopova stekla in tudi ušla, dočim pa je bil tretji aretiran. Je pa to 23letni delavec Giovanni Bon iz Latisane v videmski provinciji, torej zopet renjiko.

Z zapitkom je ušel v neki gostilni v ul. del Pesce 28letni sobni slikar Feruccio Reimoti, Tržačan, stanujoč v ul. della Fabbrica št. 7. Imel je v gostilni tovariša, s katerim sta prav pridno praznila kozarce. Ko pa se je nabralo zapitka za nekaj kron sta jo potegnili. Pozneje je bil Reimoti aretiran.

Porotno sodišče.

Včeraj bi se bila morala vršiti razprava proti odgovornemu uredniku socialnodemokratskega glasila „Lavoratore“, Ivanu Ciani in glavnemu uredniku Angelu Lanzi na podlagi tožbe Ivana Mazzolija, nadzornika mestne razsvetljave v Trstu, zaradi razžaljenja časti potom tiska. „Lavoratore“ je priobčil tozadevni spis dne 4. februarja t. l.

Branitelj obtožencev, odv. dr. Puecher je predvčerajšnjim vložil predlog na delegacijo drugega porotnega sodišča, neprimorskega. Predsedstvo deželnega sodišča je z ozirom na ta predlog suspendiralo sodno postopanje, da se izreče o predlogu najvišje sodišče.

Društvene vesti.

Pevsko društvo „Trst“. Danes točno ob 8 zvečer pevska vaja za mešani zbor. Pevke in pevci so naprošeni, da polnoštevilno prihajajo k vajam, ki se vrše vsak tork in petek. Nove pevke in pevci se sprejemajo. — Pevovodja.

Trgovsko izobraževalno društvo ima nocoj, v tork odobrovo sejo ob navadni uri.

Pevski zbor „Glasbene Matice“ v Trstu. Danes, tork zvečer pevska vaja za moški zbor. Prosim točno in vsi.

Pevovodja.

Odsek za ljudska predavanja ima v četrtak, 31. t. m. ob 6 in tri četrt zvečer sejo v „Slov. Cit.“ Naprošeni so vsi člani, da se seje prav gotovo udeležijo.

S Proseka. P. n. gospode in gospode ki želijo sodelovati pri predstavi „Miklova Zala“, katere ves inkaso je namenjen „Rdečemu križu“, prosim, da se udeležijo sestanka dne 31. t. m. (četrtak) ob zvečer v Pontarju. Dragotin Starec.

Nar. del. organizacija.

Zidarski podjetnik Jakob Štolfa — izkoriščevalec delavstva. Pri zidarski stroki je na podlagi nove pogodbe med delodajalci in delojemalci uveljavljeno da mora plačati stavbinski podjetnik od 1. septembra naprej vsem nad 20 let starim zidarjem 60 vin. minimalne plače na uro. Nekateri podjetniki se pa te tarife drže. Med najslabšimi je neki Jakob Štolfa, ki postavlja hišo v ulici Risorti. Ta zidarski podjetnik je zelo predzren.

Zidarju Mržeku, ki je delal pri njem pretekli teden, je plačal na uro samo 45 vin. Vsled tega se je oškodovan zidar obrnil na „Nar. del. organizacijo“, ki ga je poslala k Štolfu s pismom. Štolfa pisma ni hotel sprejeti, ampak je v svoji jezi nahrnil ubogega zidarja, da ga vrže po 10 stopnicah, ako ne izgine izpred oči. Nar. del. organizacija je poslala nato odposlanca k temu podjetniku, ki pa tudi ni ničesar opravil. Štolfa je rekel, da ne plača več kakor 45 vin. Omeniti moramo, da je ta človek zelo neotesan, izobrazbe ne pozna nobene. Nastopil je proti odposlancu NDO kakor kak cestni pometaj. Dejal je, da ne prizna nobene delavske organizacije. NDO je vložila proti njemu tožbo na c. kr. obrtno sodišče Zidarji! Če se vam pripeti kaj podobnega, obrnite se na centralni odbor NDO oziroma na odbor zidarske skupine. Ne pustite, da se vam delajo krivice!

Odbor zidarske skupine NDO sklicuje za danes točno ob 6 zvečer redno odobrovo sejo v društvenih prostorih.

Posredovalnica dela NDO. Službe iščejo trije pekovski pomočniki.

Zidarska skupina NDO sklicuje za četrtak ob 6 zvečer javen shod v društveni dvorani, v ulici sv. Frančiška št. 2.

Dnevni red: 1) Razmere zidarjev; 2) 2) Zahtevamo obrtno šolo; 3) Slučajnosti.

Zidarji! Pridite na ta shod v čim večjem številu! Agitirajte med seboj!

Zidarska skupina NDO. Danes točno ob 6 zvečer odobrova seja v društvenih prostorih.

Prodajo se vrata, okna, deske, tramovi, opeka. Vse v dobrem stanu. Sanitā nasproti Hotelu Excelsior Palace. 2421

Služkinja išče službe pri kakih boljših slovenskih družini. — Govori slovenski, nemški in laški. Naslov pove inšerati oddetek Edinosti. 2422

Odda se v vsjem soba z dvema posteljama. Prost vhod. 2420

Lovska psica, temno rjave barve, sivga gobca, ki čue na klic „Donna“ se je izgubila na Herpeljski postaji. Oni, ki jo pripelje lovskemu čuvaju 1 Dobrih v Kozihi št. 2, dobi dobro plačilo. 2423

Nemško se podučuje v škednju. Naslov pove inšerati oddetek Edinosti. 2424

Dekle z dežele, sposobno za vsako domačo delo, zlasti za kuhanje, pranje in likanje, zmožno slovenskega in nemškega jezika, išče službe. Nastop takoj. Ponudbe pod „Pridnost“ na inšerati oddetek Edinosti. 2421

Gramofoni znamke „Angelo“, „Columbia“, „Pathe“, slovenske, srbske, hrvatske plošče. Velikanska izber. Popravila. Emporio Zanetti, Cavana 6. 2396

Rebula, sladka, 60 vinarjev, ne izpod 56 litr., postavljena na kolodvor v Gorici. Ulica Teatro 20, Vidmer. 2397

Učiteljica zmožna slovenskega, nemškega in italijanskega jezika, bi podučevala nekaj ur na dan. Ponudbe pod „Učiteljica“ na inšerati oddetek Edinosti. 2411

Obesala iz medi za zavese se prodajo po K 350. — Via Caserma 14. Umberto Cesca, trgovina z železino.

Fotograf Antona Jerčiča naslov: Trst, ul. delle Poste 10, Gorica, Gosposka ulica 7. 4449

Moderne spalne sobe ter vsakovrstno drugo mizarsko delo izdeluje M. Majcen, mizar, ulica Belvedere 28. ogel Torquato Tasso. 555

Soba meblirana se odda v ulici Giovanni Bocaccio 16, I. 2235

Ante Lisica

Trst, ul. Lazzaretto vecchio 36.

Zaloga dalmatinskih vin

iz Visa in Poljice s priklopljeno gostilno.

Gostilna v ul. Pozzo št. 20

(Sv. Jakob) kjer toči žganje in druge likerje.

Gostilna v ul. Cas. Donadoni

— ter gostilna —

Campo S. Giacomo št. 19.

Vino na debelo po ugodnih pogojih.

Priporoča se cenj. občinstvu za obilen obisk.

Gostilna „All' areoplano“

(Pri zrakoplovu)

Trst, ulica Sv. Marka št. 15.

Toči se dalmatinsko vino, črno, belo ter DREHERJEVO PIVO.

Priporoča se cenj. občinstvu za obilen obisk Svoji k svojim! ANTON NAZOR

V novem bazarju

v ulici Belvedere št. 7

se dobi blago po konkurenčnih cenah.

Posebno železoe kuhinjske posode, porcelan in steklo kakor tudi velika zaloga igrač.

Za obilen obisk se priporoča

EMILJA NOVELLI

NUOVO

Hotel Provinciale

(Novi deželni hotel)

Trst, largo Santorio 4 (Farneto).

40 sob, električna luč, ves komfort, stroga snaznost. — Cene zmjerne.

ALOJZIJ SKERL

Artistični fotografski zavod EZIO de ROTA - TRST

ulica Barriera vecchia št. 27 (nasproti lekarni Picciola). — Fotografije na svetlem in motnem papirju, plastično in naravno izvršene. Povečanje vsake slike na olje, akvarel ali pastel. Specijaliteta: Doplnjena z artističnimi pozami 10 komadov 3 K. Zavod je odprt od 8 jutraj do 6 popoldne. Fotografira se ob kakoršnem si boji vremenu.

TEODOR KORN

Trst, ul. Miramar št. 71

Stavbeni in galanterijski klepar. — Pokrivač streh vsake vrste.

PREJEMAJO SE VSAKOVRSNA DELA IN POPRAVE PO NIZKIH CENAH.

:: Delo dobro in zjamčeno. ::

Telef. 25-26. □ Poslovodja: Franje Jenke.

ANTON BARUCCA

MIZARSKI MOJSTER

Trst, ulica San Francesco d'Assisi 2.

Specijalist za popraviljanje roulet na oknih.

Na željo se menjajo pasovi in zmeti. smol za popolne dele in se ne beji konkurence.

Prva jugoslovanska tovarna glasovirjev

Anton Pečar

Trst — via Farneto št. 42 — Trst.

Izdeluje, popravlja, uglasuje, menjuje glasovirje, pianine itd.

Delo točno. Cene nizke.

S. M. ALKALAY, tvorniško skladišče kož

Trst, ulica Lazzaretto vecchio št. 45.

Priporoča svoje skladišče najboljših vsakovrstnih kož

in vseh drugih čevljarskih potrebščin.

Naročbe se izvršujejo hitro in točno na vse strani. — Tvorniške cene.

Čevljarska zadruga v Mirnu

edina Jugoslovanska tovarna čevljev. Zadruga ima lastne prodajalne: izdeluje vsakovrstne čevlje, ki v ličvosti in trpežnosti in v Splitu, ul. St. prekose vse proizroga suda. — CENE ZMERNE. vode tujh tvrdk.

Na obroke!

Velika zaloga izdelanih oblok

Velika izbira vsakovrstnih oblok za gospode in dečke, sukenj, površnikov vseh kakovosti. — Specijaliteta v veznji.

Velika izbira volnenega blaga. Najzmernejše cene.

Adolf Kostoris - Trst

Ulica S. Giovanni št. 16, I. nadstropje, zraven „Buffet Automatico“.

Telefon št. 251, Rim. II.

Zobotehnik iz Nemčije Josip König

diplomiran na zobotehnični akademiji v Parizu.

... TRST ...

ulica S. Nicolò št. 18. II. ri.

Plačila na mesečne obroke.

Predmeti za planince!

Kuhalne priprave iz aluminija, planinske steklenice, noži in vilice, planinske palice, priprave za led, železa, snežni obroči, nahrbtniki,

Vsakovrstne obleke:

Sweater, planinske hlače, gamaše, čepice iz čiste volne, rokavice.

Steklenice Helios, več dni gorke in mrzle po 4 krone komad.

Modni predmeti za gospode, srajce, ovratnice, zapestnice in nogovice.

Za člane športnih in planinskih društev POSEBNE CENE.

Sportna trgovina Strudel

ulica S. Antonio 12 (nasproti Kred. poslopiju)

Dr. Pečnik

(Dr. PETSCHNIGG)

Trst, via S. Caterina šte. 1.

Zdravnik za notranje (splošne) bolezni: 8—9 in 2—3 in specijalist za kožne in vodne (spolne) bolezni: 11—1 in 7—7.

Salumeria - Buffet

Trst, via Carlo Ghega št. 8.

Vsakovrstno prekajeno meso, kuhano in surovo. Izvrsno vino, črno in belo.

Prvovrstno pivo.

Priporoča se za obilen obisk

JAKOB VOLPIN.

Zaloga obuvala

in lastna delavnica

PAVEL VISINTINI

Trst, ul. Glosue Carducci 27.

Velika izbira moških in ženskih čevljev. — Poprave se izvršujejo točno in solidno

po zmernih cenah

Podruž. via Riforma 28

POZORI! Skladišče se nahaja v I. nadst.